

zuidholland@pzh.nl

Aan Provinciale Staten van Zuid-Holland
Team Omgevingsbeleid
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 8 augustus 2022
Onderwerp: Zienswijze ontwerp herziening omgevingsbeleid module energietransitie Zuid-Holland
Ons kenmerk: 20220808 -007
Uw kenmerk:

Geachte leden Provinciale Staten,

Met waardering hebben wij kennisgenomen van deze ontwerp herziening. Voor een aantal zaken vragen wij u voor vaststelling nog extra aandacht te besteden en waar mogelijk tot aanpassing van deze ontwerp herziening te komen.

Rol provincie

Bij de realisatie van de energietransitie in Zuid-Holland is grote behoefte aan duidelijkheid en maatwerk vanuit de provincie. In de RES-praktijk waarbij wij betrokken zijn geweest zien wij een provincie die veel tijd nodig heeft om zijn eigen rol te vinden en hier inhoud aan te geven. Ook een provincie die heel voorzichtig omgaat met de Zuid-Hollandse gemeenten, niet voor de voeten lopen, voorkomen dat een gemeentelijke taak een provinciale gaat worden, vooral vermijdend gedrag. Ook bleek de afgelopen jaren dat een langere termijn afweging voor de energietransitie in de regio botste met de afspraken in het provinciaal collegeakkoord, waardoor verlamming ontstond bij zowel de betrokken gemeenten als provincie hoe hiermee om te gaan. Dat komt het proces niet ten goede en levert frustratie. Natuurlijk zullen er altijd verschillen van inzicht blijven, maar dan moet binnen een redelijke termijn wel een oplossing worden gevonden. Voor de buitenwacht heeft de provincie dan vaak wel heel veel tijd nodig. Dit geldt bijvoorbeeld voor de N11-A4 bij Zoeterwoude en verder langs de N11 bij Bodegraven. Gelukkig worden deze locatie nu opgelost met de voorgestelde aanpassing in artikel 6.28 van bestaande windparken op kaart 16. Wij onderschrijven daarbij de zienswijze van Gebiedscoöperatie Groener Zoeterwoude, Coöperatie Rijnland Energie en Eneco om artikel 6.28 lid 2b overeenkomstig hun tekstvoorstel aan te passen.

Gezamenlijk zullen wij moeten blijven zoeken naar nieuwe windlocaties om de provinciale doelstelling in de energietransitie te kunnen halen.

Energie-Efficiënt systeem

Zuid-Holland is gebaat bij een toekomstig stabiel en efficiënt energiesysteem tegen verantwoorde maatschappelijke kosten. Hiervoor is een optimale aansluiting op het bestaande energienetwerk nodig in combinatie met een optimale verhouding tussen opgesteld vermogen zon en wind. Uiteindelijk is 50%-50% zon en wind hierbij een belangrijke verhouding. In de RES 1.0 is in alle Zuid-Hollandse RES regio's uiteindelijk sterk ingezet op zonne-energie en wordt deze optimale verhouding niet meer

gehaald. Als NMZH zijn wij hier geen voorstander van omdat de opgave niet stopt in 2030 en de daaropvolgende 20 jaar het systeem verder moet worden ontwikkeld en uitgebouwd. Met de vaststelling van de RES 1.0 is voor Zuid-Holland hierdoor een onbalans ontstaan met gevolgen die groter gaan worden als hiermee bij de totstandkoming van de RES 2.0 niet afdoende wordt ingespeeld. Het in het bestuursakkoord tussen Rijk en provincies vastgelegde uitgangspunt voor de opwek van 735,5 MW windenergie in Zuid-Holland komt hierdoor ernstig onder druk te staan. In de ontwerp herziening wordt hier te weinig aandacht aan besteed en ook geen beleid voorgesteld om deze onbalans te corrigeren.

Borgen windlocaties

Wanneer windlocaties beleidsmatig door gemeenten en/of binnen de RES-regio's worden vastgesteld. Dan is het noodzakelijk dat het betreffende bestemmingsplan binnen een redelijke termijn van 1 à 2 jaar geactualiseerd gaat worden. Het komt nu te vaak voor dat windlocaties, anders dan door gebrek aan draagvlak uiteindelijk met een andere ruimte bestemming wordt ingevuld en gemeenten niet anders kunnen dan hiervoor de vergunning toekennen op basis van het oude bestemmingsplan. De Provincie moet anders dan alleen door het indienen van een zienswijze ook de aanwijzingsbevoegdheid benutten om tot de gewenste actualisatie van het bestemmingsplan te komen. Dit vereist een actieve rol van de provincie en opname in de jaarlijkse monitoring om dit proces goed te blijven volgen.

Kleine windturbines

Voor de Zuid-Hollandse polders o.a. Krimpenerwaard en Alblasserwaard zouden wij liever op een zorgvuldig gekozen locatie geconcentreerde opwek van windenergie willen realiseren dan realisatie verspreid door het landschap in lange linten met veel kleinschalige windturbines met een ashoogte van kleiner dan 45 meter op boerenerven en in het openweidegebied. Naast een grote impact op het open landschap en de aanwezige boerenlandvogels, de effecten op de aanwezige erfvogels, zijn ook de maatschappelijke lasten voor de aansluiting op het energienetwerk bijzonder groot tegen een relatief lage opwekbijdrage voor de regio omdat de opgewekte energie vooral gebruikt wordt voor de eigenbedrijfsvoering en verduurzaming. Ook met een geconcentreerde duurzame opwek van windenergie kan dit doel voor de boeren, naast de grotere toegevoegde waarde voor de regio, worden bereikt door een directe koppeling te maken.

Concentreren i.p.v. versnipperen

We zijn het eens met het afwegingskader zoals dit bij de ruimtelijke uitgangspunten is opgenomen. Door windturbines geconcentreerd te plaatsen in daarvoor geschikte locaties kan veel van de landschappelijke kwaliteit voor Zuid-Holland worden behouden en blijft er voldoende ruimte om tot de vereiste locaties voor energieopwek te komen. Wel ligt er een directe relatie met de opgave in de bebouwde omgeving. Van grote bedrijfsdaken en boerenschuren moeten zoveel mogelijk daken worden benut voor het opwekken van zonne-energie. We zien in de praktijk dat het provinciaal beleid voor zon op dak nog onvoldoende effect heeft. Voorkomen moet worden dat onnodig extra beslag gelegd moet worden op de open groene ruimte.

Meervoudig ruimte gebruik

Wij vinden het verstandig om in te zetten op meervoudig ruimte gebruik bij de ontwikkeling van wind en zon op land. De ruimte in Zuid-Holland is schaars en er zijn mooie combinaties met natuur en biodiversiteit mogelijk waardoor meerdere doelen kunnen worden bereikt. Uit het oogpunt van een energie-efficiënt systeem is de combinatie van zonne-energie en windturbines niet alleen financieel gunstiger maar levert ook een aanzienlijke besparing op het ruimtegebruik. Realisatie van zonneparken onder of in de directe nabijheid van windparken geeft ook minder ruimtelijke inpassingsproblemen en

er kan vaak ook gebruik gemaakt worden van bestaande infrastructuur. Er liggen ook kansen in de transitie van bedrijventerreinen naar energieparken, met panelen op de bedrijfsdaken, windturbines aan de randen er omheen of verspreid over het terrein en een eigen trafohuis voor de energievoorziening van het terrein. Dit kan dan ook gelijktijdig versterkt worden met het aanleggen of verbeteren van groenstructuren op deze bedrijventerreinen.

Lokaal eigendom

De provincie streeft naar een percentage van minimaal 50% lokaal eigendom van (grootschalige) zon- en windprojecten over het totaal van Zuid-Hollandse projecten. Daarmee wil de provincie lokaal zeggenschap over energieprojecten stimuleren en de acceptatie van energieopwekking onder de bevolking vergroten. Samen met de Zuid-Hollandse energiecoöperaties zijn wij positief over dit voornemen. Lokaal Eigendom kan op allerlei manieren vorm krijgen. Het gaat erom dat er vanuit collectieve, coöperatieve projecten een financiële stroom ontstaat vanuit en naar de inwoners. De feitelijke vorm en inhoud is een zaak van gemeenten en hangt ook samen met de actieve opstelling van inwoners via lokale energiecoöperaties of burgerinitiatieven. We zien in de praktijk nog een worsteling bij gemeenten om hier daadwerkelijk inhoud aan te geven, stel dus als provincie proceseisen aan de realisatie van lokaal eigendom.

Sociale Energietransitie

De energietransitie wordt te vaak als een technische en ruimtelijke transitie benaderd en nog te weinig gezien als een grote sociale verandering. Dit geldt ook voor het landelijk gebied. De energietransitie in Zuid-Holland staat of valt met de betrokkenheid en draagvlak onder de bevolking om samen te investeren in de opwek van duurzame energie. Het proces om hier te komen moet voor iedereen transparant en navolgbaar zijn. Lokaal en regionaal draagvlak moet een prominente plaats innemen in het provinciaal beleid. Het vertrouwen van inwoners is bij een verkeerde aanpak snel weg en moeilijk te herwinnen. Verschillende vormen van participatie moeten daarom een grote rol spelen in het provinciaal beleid. Hierover zouden meer kaderstellende afspraken met gemeenten moeten worden gemaakt waaraan vormen van participatie minimaal moeten voldoen. Wat wordt de inzet van de provincie hiervoor vanuit het omgevingsbeleid module energietransitie? Zoals bij bijvoorbeeld lokaal eigendom is gedaan zou ook de inzet van de provincie over participatie moeten worden opgenomen in de concept herziening.

Tot zover onze zienswijze. We verzoeken u bij de verdere uitwerking hiermee rekening te houden. Indien gewenst staan wij klaar voor een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

A.P. Ouwehand
Directeur